

Briuselis, 2026 m. balandžio 24 d.
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Baziniai įgūdžiai ir Europos švietimo erdvė. Tiesiant tiltus į ateitį – <i>Pasikeitimas nuomonėmis</i>

Rengiantis pasikeitimui nuomonėmis 2026 m. gegužės 11 d. Tarybos (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) posėdyje, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas pirmiau nurodytu klausimu.

Baziniai įgūdžiai ir Europos švietimo erdvė. Tiesiant tiltus į ateitį

Pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas

(Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto taryba)

Mūsų pasaulis keičiasi precedento neturinčiu tempu. Spartėjanti technologinė transformacija, įskaitant spartų dirbtinio intelekto vystymąsi ir naudojimą, demografiniai iššūkiai, geopolitinės, sveikatos ir klimato krizės, taip pat sudėtingi visuomeniniai ir ekonominiai iššūkiai lemia naujas realijas. Dėl šių pokyčių ES taip pat susiduria su konkurencingumo problema; darbo rinkos poreikiai kinta, todėl reikia gebėti prisitaikyti, be to, gebėti persikvalifikuoti, kelti kvalifikaciją ir reaguoti į kintančius darbui keliamus reikalavimus.

Šiomis aplinkybėmis Europos švietimo ir mokymo sistemoms tenka itin svarbus vaidmuo skatinti inovacijas ir didinti Europos konkurencingumą, spręsti visuomenės uždavinius ir didinti atsparumą. Be to, vis dažniau tikimasi, kad jos suteiks asmenims ne tik galimybę įsidarbinti, bet ir vystytis kaip aktyviems, informuotiems ir atspariems piliečiams, galintiems prisitaikyti prie sudėtingų ir sparčiai kintančių sąlygų. Šiuo tikslu reikia toliau plėtoti švietimo ir mokymo sistemas, kad žmonės būtų parengti sparčiai kintančiai atečiai, kurioje vyksta visuomenės, ekonomikos ir darbo rinkos transformacija. Norint tai pasiekti, reikia nuolat pritaikyti nacionalines strategijas, nustatyti politikos priemones, kuriomis būtų gerinami mokymosi rezultatai ir galiausiai didinama visų besimokančių asmenų mokymosi sėkmė.

Europos švietimo erdvės kontekste valstybės narės pripažįsta, kad švietimo ir mokymo sistemos yra labai svarbios siekiant suteikti asmenims įgūdžių ir kompetencijų, kurių reikia norint klestėti gyvenime, darbo rinkoje ir visuomenėje. Tiek Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.), tiek iki šiol Taryboje atliktame reikšmingame darbe rengiantis antrajam ciklui pabrėžiamas nuolatinis įsipareigojimas užtikrinti kokybę, lygybę, įtrauktį ir sėkmę visiems ir pasiryžimas iki 2030 m. visiškai sukurti Europos švietimo erdvę.

Užsibrėžti tikslai leidžia stebėti pažangą ir nustatyti iššūkius; visų pirma, iki 2030 m. penkiolikmečių, kurių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų gebėjimai nepakankami, dalis turėtų būti mažesnė nei 15 %, be to, iki tų pačių metų aštuntokų, kurių kompiuterinis ir informacinis raštingumas nepakankamas, dalis turėtų būti mažesnė kaip 15 %. ES lygmens duomenys rodo, kad pažanga siekiant 2021 m. sutartų tikslų tebėra netolygi. Nors tam tikrose srityse pastebimos teigiamos tendencijos, vis dar sunku užtikrinti, kad visi besimokantys asmenys įgytų tai, ko reikia sėkmei užtikrinti sparčiai kintančiomis aplinkybėmis. Todėl reikia kritiškai apsvarstyti dabartinius politikos metodus ir strategijas, visų pirma išnagrinėti būdus, kaip teikti veiksmingesnę paramą visiems besimokantiems asmenims. Siekiant geresnių rezultatų, dideli politikos užmojai turi būti geriau suderinti su veiksmingu įgyvendinimu. Šiuo atžvilgiu vienas iš pagrindinių tikslų tebėra ES iniciatyvų švietimo ir mokymo srityje, visų pirma susijusių su įgūdžiais ir kompetencijomis, koordinavimas ir suderinamumas, taip pat nuosekli parama nacionalinėms švietimo ir mokymo sistemoms.

Naujausios ES iniciatyvos parodė, kad reikia investuoti į įgūdžius ir kompetencijas. Dėmesys žmogiškajam kapitalui laikomas labai svarbiu ES klestėjimui, jos ekonominiam atsparumui ir unikaliam socialinei rinkos ekonomikai. Komisijos komunikate dėl įgūdžių sąjungos pabrėžiama, kad visiems reikia tvirtesnio švietimo pagrindo ir įgūdžių, kad būtų užtikrintos plačios galimybės gauti išsilavinimą, mokytis visą gyvenimą ir įsidarbinti, taip pat prisitaikyti prie pertvarkos ir įveikti krizes. Komisijos Pagrindinių įgūdžių veiksmų planu siekiama padėti valstybėms narėms gerinti raštingumo, matematikos, gamtos mokslų, skaitmeninius ir pilietiškumo įgūdžius ir prisidėti prie platesnių tikslų, susijusių su konkurencingumu, atsparumu ir demokratiniu dalyvavimu.

Nors nėra vieno bendro bazinių įgūdžių sąvokos aiškinimo, keičiantis nuomonėmis daugiausia dėmesio skiriama pagrindiniams įgūdžiams, kuriuos kiekvienas asmuo turėtų įgyti kaip būtiną pagrindą, kuris padėtų toliau sėkmingai šviestis ir mokytis, mokytis visą gyvenimą, įsidarbinti ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Toks aiškinimas galėtų reikšti platesnę ir labiau holistinę perspektyvą, apimančią ir universaliuosius įgūdžius, pavyzdžiui, kritinį mąstymą, komunikaciją, prisitaikomumą, bendradarbiavimą ir pilietinį aktyvumą, kurie yra būtini ne tik visais švietimo ir mokymo lygmenimis ir visų rūšių švietimo ir mokymo srityse, bet ir visą gyvenimą.

Žvelgiant į ateitį, šiuos pagrindinius įgūdžius reikia ne tik stiprinti, bet ir nuolat iš naujo apibrėžti atsižvelgiant į naujas realijas, kad būtų galima veiksmingai padėti asmenims sėkmingai gyventi, dirbti ir dalyvauti demokratinėje visuomenėje, taip pat sėkmingai prisitaikyti esant sudėtingoms, neapibrėžtoms ir kintančioms aplinkybėms. Švietimo ir mokymo sistemos turi numatyti pokyčius, pritaikyti pagrindinį mokymąsi prie naujų poreikių ir užtikrinti, kad besimokantys asmenys būtų pasirengę įveikti šiandienos iššūkius ir naudotis ateities teikiamomis galimybėmis. Tam taip pat reikia integruoti mokymosi visą gyvenimą perspektyvą į visus švietimo ir mokymo lygmenis ir visų rūšių švietimo ir mokymo sritis, užtikrinant, kad kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybės būtų prieinamos visais gyvenimo etapais.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų atsakyti į toliau pateiktus klausimus rengiantis pasikeisti nuomonėmis šia tema. Maloniai prašome kalbėti ne ilgiau kaip tris minutes.

1. Atsižvelgiant į šią sparčiai kintančią padėtį, kaip reikėtų pritaikyti nacionalines švietimo ir mokymo strategijas, kad besimokantys asmenys įgytų pagrindinių įgūdžių, kurių jiems reikia šiandienos sėkmei užtikrinti ir įveikti būsimus iššūkius? Ar mūsų švietimo ir mokymo sistemos yra pakankamai lanksčios ir orientuotos į ateitį, kad galėtų vykdyti savo misiją?
2. Kaip bendradarbiaujant ES lygmeniu, visų pirma pasitelkiant Europos švietimo erdvę, ir, atitinkamai, užtikrinant sinergiją su įgūdžių sąjunga, būtų galima geriausiai prisidėti prie šios transformacijos?